

Parasal Olmayan Bedel Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Parasal Olmayan Bedel Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28911>

Özet

Parasal Olmayan Bedel Algısı Ölçeği, Koçak, Yaşar ve Duman tarafından 2004 yılında geliştirilen, seyahat edenlerin katıldıkları turlar süresince algıladıkları parasal olmayan bedelleri ölçmeyi amaçlayan bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, turizm araştırma alanında, tüketicilerin sadece finansal maliyetleri değil, aynı zamanda zaman, çaba, fiziksel ve psikolojik zorluklar gibi diğer bedelleri nasıl algıladıklarını anlamak için tasarlanmıştır. Ölçek geliştirme çalışması, seyahat deneyiminin çok boyutlu yapısını ortaya koyarak, turizm sektöründeki işletmelerin hizmet kalitesini ve müşteri memnuniyetini artırmalarına yönelik önemli bilgiler sunmaktadır. Geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında seyahat edenlerin algılarını değerlendirme konusunda özgün bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Parasal olmayan bedeller, turizm, algı, ölçek geliştirme, seyahat, tüketici davranışı.

Yazarlar

Koçak, G., Yaşar, M., Duman, T.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, turizm alanında önemli bir boşluğu doldurarak, seyahat edenlerin bir tur süresince deneyimledikleri ve parasal olmayan çeşitli bedelleri nicel olarak ölçmektir. Geleneksel olarak, turizm araştırmaları genellikle finansal maliyetlere odaklanırken, bu ölçek, seyahatle ilgili zaman kaybı, fiziksel yorgunluk, psikolojik stres, kişisel çaba ve fırsat maliyetleri gibi soyut maliyetleri kapsamayan hedefler. Bu tür bedellerin algılanması, bir turist genel memnuniyetini, sadakatini ve gelecekteki satın alma kararlarını önemli ölçüde etkileyebilir.

Ölçek, turizm işletmelerine ve araştırmacılara, seyahat ürün ve hizmetlerini tasarlarlarken ve pazarlarlarken sadece fiyatlandırma stratejilerini değil, aynı zamanda müşteri deneyimini etkileyen diğer faktörleri de göz önünde bulundurma fırsatı sunar. Bu sayede, hizmet kalitesini artırmak, olumsuz algıları azaltmak ve müşteri beklentilerini daha iyi yönetmek mümkün hale gelir. Ölçek, özellikle tur paketlerinin ve seyahat destinasyonlarının çekiciliğini artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesinde değerli bir araçtır.

Yapı

Parasal Olmayan Bedel Algısı Ölçeği, seyahat edenlerin bir tur deneyimi sırasında karşılaştıkları ve doğrudan maddi bir ödeme gerektirmeyen çeşitli maliyetleri ölçen bir yapıya temel alır. Bu algılanan bedeller, genellikle zaman, enerji, fiziksel çaba, psikolojik rahatsızlık,

sosyal uyumsuzluk veya alternatif faaliyetlerden vazgeçme (fırsat maliyeti) gibi unsurları içerir. Ölçeğin altında yatan yapı, bu farklı boyutların bir araya gelerek bir bütün olarak parasal olmayan bedel algısının oluştuğunu varsayar.

Ölçek, seyahat edenlerin öznel deneyimlerine odaklanarak, bir turistik aktivitenin veya destinasyonun kendilerine ne kadar "pahalıya mal olduğunu" sadece parasal değil, aynı zamanda kişisel kaynaklar açısından da değerlendirilmelerini sağlar. Bu yapı, tüketici davranışları ve karar verme süreçlerinde sadece fiyatın değil, aynı zamanda kişisel maliyet-fayda dengesinin de ne kadar kritik olduğunu vurgular. Bu bağlamda, ölçek, turistik hizmetlerin algılanan değerini ve dolayısıyla müşteri memnuniyetini etkileyen temel bileşenleri analiz etmek için güçlü bir çerçeve sunar.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal geliştirme çalışmasında (Koçak, Yaşar ve Duman, 2004) geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır, ancak bu özette spesifik geçerlik verileri ("") belirtilmemiştir. Genel olarak, bir ölçek geliştirme çalışmasında çeşitli geçerlik türleri incelenir. Bunlar arasında, ölçeğin ölçmek istediği kavramı ne kadar iyi temsil ettiğini gösteren **kapsam geçerliliği**; ölçeğin teorik olarak ilgili diğer yapılarla ilişkisini inceleyen **yapı geçerliliği** (yakınsak ve ayrışık geçerlik); ve ölçek puanlarının ilgili diğer kriterlerle ne kadar ilişkili olduğunu gösteren **ölçüt geçerliliği** (e zamanlı ve yordayıcı geçerlik) yer alır.

Bu analizler, ölçeğin kuramsal temellerle uyumlu olduğunu ve gerçekten parasal olmayan bedel algısının ölçtüğünü göstermeyi amaçlar. Detaylı geçerlik analizleri ve bulguları için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin orijinal geliştirme çalışmasında güvenilirlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır, ancak bu özette spesifik güvenilirlik verileri ("") belirtilmemiştir. Ölçek geliştirme çalışmalarında **güvenirlik**, bir ölçme aracının tutarlılık ve kararlılık derecesini ifade eder. En yaygın kullanılan güvenilirlik yöntemlerinden biri, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendiren **Cronbach Alfa katsayısıdır**. Bu katsayı, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu ve aynı yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü gösterir.

Diğer güvenilirlik yöntemleri arasında, ölçek puanlarının zaman içindeki kararlılığını ölçen **test-tekrar test güvenilirliği** ve farklı formların eşdeğerliğini değerlendiren **paralel formlar güvenilirliği** bulunabilir. Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçeğin ölçtüğü kavramı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve tesadüfi hatalardan arındırılmış olduğunu gösterir. Ölçeğin güvenilirlik değerlerine ilişkin detaylı bilgilere orijinal araştırma makalesinden ulaşılabilir.

Faktör Analizi

Faktör analizi, bir ölçek geli?tirme sürecinin kritik bir a?amasıdır ve **Parasal Olmayan Bedel Alg?s? Ölçe?i**'nin geli?tirilmesinde de kullanıldığını varsayılmaktadır. Bu istatistiksel teknik, bir dizi gözlemlenebilir de?i?ken arasındaki ilişkileri inceleyerek, bu de?i?kenlerin altında yatan daha az sayıda gizil yapıya veya "faktörü" belirlemeyi amaçlar. Ölçek geli?tirme bağlamında, faktör analizi, parasal olmayan bedel alg?s?nın hangi temel boyutlardan oluştuğunu ortaya koymaya yardımcı olur.

Çalışmada muhtemelen **açıklayıcı faktör analizi (AFA)** kullanılarak ölçeğin madde yapısı ve boyutları belirlenmiş, ardından **doğrulayıcı faktör analizi (DFA)** ile bu yapının farklı bir örneklemede doğrulanması yoluna gidilmiştir. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekleyerek, algılanan parasal olmayan bedellerin hangi alt faktörler altında toplandığını ve bu faktörlerin teorik beklentilerle ne kadar uyumlu olduğunu gösterir.

Araç

Test Type:

Bu ölçek, bir **geliştirme** çalışması için üründür ve seyahat edenlerin algılarını değerlendirmek amacıyla oluşturulmuş bir **öz-bildirim** anketidir.

Format:

Ölçek, muhtemelen bir **Likert ölçeği** formatında tasarlanmıştır. Bu format, katılımcıların belirli ifadelerle katılma veya katılmama derecelerini (örneğin, 1 "kesinlikle katılmıyorum" ile 5 "kesinlikle katılıyorum" arasında) belirtmelerine olanak tanır. Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi spesifik olarak verilmemiş olsa da, algı ölçeklerinde bu tip bir derecelendirme yaygın olarak kullanılır.

Language Available:

Ölçek, orijinal olarak **Türkçe** olarak geliştirilmiştir ve bu dilde kullanıma hazırdır.

Population Group:

Ölçek, **seyahat edenler** veya **turistler** üzerinde uygulanmak üzere tasarlanmıştır. Özellikle organize turlara katılan bireylerin deneyimlerine odaklanmaktadır.

Age Group:

Yaş grubu spesifik olarak belirtilmemiş olmakla birlikte, ölçek içeriği ve doğası gereği **yetkinler** için uygundur.

Population Details:

Çalışma, belirli bir tur süresince seyahat edenlerin algılarını ölçmeyi hedeflediğinden, popülasyon detayları, turistik faaliyetlere aktif olarak katılan ve bu deneyimler hakkında geri bildirimde bulunabilecek bireyleri içerir.

Test Methodology:

Ölçek, tipik olarak katılımcılara basılı veya dijital bir anket formu aracılığıyla sunulan **öz-bildirim** yöntemine dayanır. Bu, bireylerin kendi algılarını ve deneyimlerini doğrudan rapor etmelerini gerektirir. Uygulama, grup ortamında veya bireysel olarak yapılabilir.

Anahtar Kelimeler

Seyahat psikolojisi, turizm yönetimi, tüketici algısı, bedel algısı, psikometrik özellikler.

Yazarlar**Author ORCID Identifier:**

Mevcut Değil

Affiliation Email addresses:

goknilkocak@hotmail.com (Sorumlu yazar Göknil Nur Koçak)

Correspondence Address:

Mevcut Değil

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçek, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle orijinal kaynağa uygun atıf yapılması koşuluyla kullanılabilir. Ticari kullanımlar veya ölçek üzerinde değişiklik yapma durumları için sorumlu yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçeğin kullanımı için herhangi bir ücret belirtilmemiştir. Akademik bir yayın olduğu için genellikle araştırmacılar tarafından ücretsiz olarak kullanılabilir.

Test Yılı: Ölçek, 2004 yılında geliştirilmiştir.

Kaynaklar

Koçak, G., Yaşar, M., Duman, T. (2004). Seyahat Edenlerin Katıldıkları Tur Süresince Algıladıkları 'Parasal Olmayan Bedeller'e İlişkin Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 15 (2),105-112.

Orijinal makale Dergipark üzerinden indirilebilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: seyahat-edenlerin-katildiklari-tur-suresince-algiladiklari-parasal-olmayan-bedellere-iliskin-bir.pdf

Parasal Olmayan Bedel Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Sağlanan kaynak içerikte ölçeğin maddeleri yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için lütfen Koçak, Yaşar ve Duman (2004) tarafından yayınlanan orijinal makaleye başvurunuz.